

til en ny forståelse af helheden. »The web of history must be reknit, so that the new strands of knowledge become part of its warp and weft, and not merely frills round its edge«. Han kræver at historikeren har sans for hvad John Stuart Mill kaldte »the state of society«, d. v. s. alle sider af livet i det samfund, han beskæftiger sig med, økonomiske, kulturelle, politiske, sociale. Det betyder ikke at vi skal have detailviden på alle disse områder, blot at vi ikke må tro at vi kan forstå det udsnit vi behandler, uden at vi er klar over at det er en del af et hele, og at det kun er udskilt til analyse for siden at blive forenet med det øvrige. Og »the personal sense of the whole must be there in each case. People listen to an historian because he has a personal vision of the past«.

Jeg har citeret professor Wilson så flittigt, fordi hans forelæsning forekommer mig at være den bedst skrevne af de fem jeg har nævnt; den er tillige efter min mening den klogeste, som Trevor-Ropers er den vittigste. Men de er alle umagen værd at læse.

POVL BAGGE

C. E. HAMLE: Idéhistorie. I. Kildeskrifter. II. Livs- og samfundssyn i skiftende epoker. København, Gyldendal, 1966. 182 + 332 s. Ill. 19,75 + 25,00 kr.

Hamles idéhistorie er specielt skrevet med henblik på indførelsen af faget kulturhistorie ved de danske teknika og vel også tænkt anvendt i gymnasie- og seminarieundervisningen; en faglig vurdering må derfor kombineres med en pædagogisk.

Fremstillingens (bd. II) sprog er leksikalsk, krydret med komprimerede anekdoter og enkelte poetiske udbrud (f. eks. s. 164: »Lutherdommen begyndte som et sprudlende kildevæld, der fik det åndelige liv til at spire og grønnes på folkets tørre ager . . .«); opdelingen i almindelig skrift og petit inden for de i forvejen ret kortfattede afsnit synes ikke at have sin oprindelse i en skelnen mellem væsentligt og uvæsentligt; vel for nemheds skyld opstilles grafiske modeller af diverse idékomplekser (f. eks. beskriver s. 250 en omvendt trappestige Marx' dialektiske historiesyn, som dog må være revideret af Hamle, da flere af trinene i hvert fald ikke findes hos Marx). Formuleringerne synes klare, men da en række begreber anvendes forkert, opstår i stedet tæt tåge (f. eks. defineres retorikere som »undervisere i dialektik« (s. 50)). I det hele ophober Hamle for meget ubearbejdet stof, som gør fremstillingen uoverskuelig og tung – og det var vel ikke meningen med en kulturhistorisk appetitvækker.

Bind I (Kildeskrifter), som rettelig burde hedde Kildesteder, mangler et effektivt noteapparat; ind imellem findes ny-oversættelser af tekster, som allerede findes præcisere på dansk (f. eks. indledningen til »Det kommunistiske Manifest«, s. 116. Sml. Marx/Engels: Udvalgte skrifter. I. Forlaget Tiden 1952, s. 26).

BENITO SCOCOZZA